

Kring toppmötet

Den ryske diktatorns förslag om en toppkonferens för att rädda freden är ett uttryck för en taktik som vi alltför väl lär känna sedan ett kvartssekel. Den utbildades till perfektion redan av Hitler och har sedermera blivit ett ständigt återkommande inslag i de kommunistiska ledarnas politik. Man erövrar och man hotar, men då motståndet hårdnar och billiga segrar inte för tillfället synes möjliga kastar man om, talar om sin fredsvilja och föreslår avrustning och fredskonferenser. Hitler lyckades länge med detta och formade småningom i alla länder, även i Sverige, ett följande som ackompanjerade hans aggressioner med tal om ärligheten i hans fredsvilja. Ryssarna har likaledes haft framgångar med dessa metoder, men på senare år har de flesta börjat genomskåda spelet. Nu borde var och en veta att det är den från vilken krigshotet kommer som med så stolta gester träder fram för att bemästra det spöke han frambesvurit. Men på många tanklösa, okunniga och lätttrörliga gör ändå gesten intryck.

Till cirkulärförslaget av Chrustjev har fogats en rad skrivelser från den ryske statschefen till de personer som representerar de inbjudna staternas politiska ledning. Dessa skrivelser, som återgivits i Moskvas radio, hör i sin mästlande ton, sin falskhet, sin naivitet och sin fräckhet säkerligen till den moderna historiens mest egenartade aktstycken. Vi skall ta några exempel från breven till Eisenhower och de Gaulle.

Till Eisenhower skriver Chrustjev bl.a. att man från amerikanska myndigheter hört de mest provocerande uttalanden; han beskyller chefen för den sjätte amerikanska flottan att ha fällt yttranden som borde ha fört honom inför krigsrett eller ha lett till att han efter en medicinsk undersökning insattes på ett hospital. De häftigaste anklagelser riktas mot USA och England för att dessa länder sökt att beskydda regeringar som för en politik helt i strid mot deras folks vilja. "Historien känner intet fall då troner och regeringar kunnat uppehållas genom bajonetter, i synnerhet inte genom främmande bajonetter, och det tjugonde århundradet kan inte ge oss några illusioner på den punkten", meddelar den ryske tyrannen. Amerikas president — så skriver alltså den diktator som genom ryska bajonetter håller tio europeiska folk mot deras vilja under det ryska styret.

Skrivelsen till de Gaulle är om möjligt ännu mera grotesk. "Ni är en man som har stor militär erfarenhet och ni förstår mycket väl vad krig innebär och särskilt vad krig innebär under moderna förhållanden", det hör till de satsar som Chrustjev söker inpränta hos den franske ledaren. Vidare erinras om det andra världskriget. Chrustjev talar om att "Hitler då han angrep Polen också påstod att han av-

såg att begränsa sig till militära aktioner av en rent lokal karaktär", heter det. "Och vad hände", fortsätter Chrustjev. "Först gjorde han slut på Polen, sedan gav han sig på Danmark, Norge, Nederländerna och Belgien och senare angrep han Frankrike och slutligen också Sovjetunionen, och kriget spred sig över hela världen." Tror Chrustjev verkligen att de Gaulle är okunnig om att dessa attacker möjliggjordes genom ett avtal mellan Tyskland och Ryssland som gav Hitler fritt spelrum och dessutom tillförsäkrade Ryssland en stor del av det från början äsyftade bytet? Chrustjev söker också göra klart för de Gaulle att Frankrike genom sina svårigheter i Algeriet och genom sitt misslyckande vid angreppet på Egypten på hösten 1956 måste ha fått klart för sig att det inte kan tillåta sig några ytterligare militära aktioner.

Det fantastiska i den ryske statsledarens värvningsförsök är därmed tillräckligt markerat. Låt oss änyo stanna vid det sakliga problemet.

Den överenskommelse som Chrustjev kräver på ett toppmöte kunde ha träffats för några dagar sedan i Förenta nationernas säkerhetsråd. Här sitter flertalet av de stater och personer som enligt det ryska förslaget skulle delta i ett toppmöte, USA, Frankrike, England, Ryssland och hr Hammarskjöld; den ende som saknas är Nehru. Den amerikanska aktionen i Libanon — liksom den engelska i Jordanien — kunde med säkerhet ha avvecklats inom kort tid, och de amerikanska trupperna skulle då ha ersatts av en internationell kår i FN:s regi. Detta föreslog USA, den enda stat som röstade mot var Ryssland — medan Sverige nedlade sin röst — och det var alltså det ryska vetot som hindrade internationalisering av stödet till Libanon. Ryssland kunde ännu ha fått tillfälle att gå med på en sådan ordning; det uppges att Kanada och Norge tänker — eller tänkte — ta upp det amerikanska förslaget i modifierad form. Men det är inte saken, utan propagandan det gäller för den ryska ledningen, och förslaget om toppmöte, som inte löser något problem, är i varje fall propaganda.

Med detta självklara naturligtvis inte sagt att de demokratier som Chrustjev vänt sig till känner sig kunna eller böra avvisa hans förslag. Varför inte se vad ryssarna har att komma med, varför inte avslöja deras avsikter genom debatt, varför inte, om varje uppgörelse är utesluten, besvara propaganda med propaganda? Svårigheterna ligger väl främst däri att Nehru som självkrönt överasiat är benägen att under alla förhållanden kompromissa eller sympatisera med de mot Västerlandet aggressivt fientliga krafterna och att den totala hänsynslöshet som ryssarna representerar alltid har större propagandamöjligheter, större utrymme för det storslaget bedrägliga än den relativa ansändighet som är de demokratiska, av press och opinion kontrollerade statsmännens tunga villkor.